

ملک سرکیم

شېجاڭ خەلق نەشرىياتى

مىڭ بىر كىچە

①

تەرجىمە قىلغۇچى: پاتىگۈل مىجىت

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

一千零一夜. 1/晓明编著;帕提古丽·米吉提译. —乌鲁木齐:
新疆人民出版社, 2003. 11(2008. 4 重印)

根据上海人民美术出版社 2001 年 4 月汉文版译出。

ISBN 978-7-228-08405-0

I. 一… II. ①晓…②帕… III. 民间故事—作品集—阿拉伯半岛
地区—维吾尔语(中国少数民族语言)

IV. 1371.73

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2003)第 100019 号

一千零一夜 (1)

(少儿版)

责任编辑	艾合买提·伊明
责任校对	再米拉·菲达
出版发行	新疆人民出版社
电 话	(0991)2827472
地 址	乌鲁木齐市解放南路 348 号
邮 编	830001
经 销	新疆维吾尔自治区新华书店
印 刷	乌鲁木齐八家户彩印厂
开 本	880×1230 毫米 1/32
印 张	2.625
版 次	2003 年 11 月第 1 版
印 次	2008 年 4 月第 2 次印刷
印 数	4001—9000
定 价	5.50 元

بۇ كىتاب شاڭخەي خەلق گۈزەل سەنئەت نەشرىياتىنىڭ 2001 - يىل 4 - ئاي 1 - نەشرى، 2001 - يىل 4 - ئاي 1 - باسمىغا ئاساسەن تاللاپ تەرجىمە ۋە نەشر قىلىندى .

مىڭ بىر كېچە (1)

(بالىلار نۇسخىسى)

تۈرگۈچى : شاۋمىڭ

تەرجىمە قىلغۇچى : پاتىگۈل مىجىت

مەسئۇل مۇھەررىرى : ئەخمەت ئىمىن

مەسئۇل كوررېكتورى : زەمىرە پىدائى

مۇقاۋا لايىھىلىگۈچى : مەمەت نەۋبەت

نەشر قىلىپ تارقاتقۇچى : شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

تېلېفون : 0991-2827472

ئادرېسى : ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 - نومۇر

پوچتا نومۇرى : 830001

ساققۇچى : شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق شىنخۇا كىتابخانىسى

باسقۇچى : ئۈرۈمچى باجياخۇ رەڭلىك باسما زاۋۇتى

فورماتى : 880×1230 مىللىمېتىر 1/32

باسما تاۋىقى : 2.625

نەشرى : 2003 - يىلى 11 - ئاي 1 - نەشرى

باسمىسى : 2008 - يىلى 4 - ئاي 2 - بېسىلىشى

تراژى : 4001-9000

كىتاب نومۇرى : ISBN 978-7-228-08405-0

باھاسى : 5.50 يۈەن

مۇندەرىجە

1	شەھرىيار بىلەن شەھرىزاد
9	بېلىقچى بىلەن دېۋنىڭ ھېكايىسى
9	بېلىقچى بىلەن دېۋ
21	بېلىقچى بىلەن رەڭدار بېلىقلار
32	سېھىرلەنگەن شاھزادە
44	بايقۇتنىڭ ھېكايىسى
47	قۇشقاچ بىلەن قارچىغىنىڭ ھېكايىسى

- 50 بېلىقچى جۇدېرنىڭ ئاجايىپ سەرگۈزەشتى
 50 بېلىقچى جۇدېر
 66 جۇدېرنىڭ خەزىنىنى تېپىشى

شەھرىار بىلەن شەھرىزاد

قايسى يىللاردا يۈز بەرگەن ئىش ئىكەنلىكى نامەلۇم،
ئىشقىلىپ، بۇرۇننىڭ بۇرۇنىسىدا يىراقتىكى شەرقتە شەھ-
رىار ئىسىملىك بىر پادىشاھ ئۆتكەنلىكەن. خانىشى ئۇنىڭغا
ۋاپاسزلىق قىلغانلىقى ئۈچۈن، ئۇ شۇنچىلىك دەرغەزەپكە
كەپتۈكى، بۇ دۇنيادا ئايال زاتىنى قويماي ئۆلتۈرۈۋېتىشكە
قەسەم قىپتۇ.

شۇنىڭ بىلەن ئۇ كۈندە بىر خوتۇن ئېلىۋېرىپتۇ، تاڭ
ئېتىپ كۈن چىقىشى ھامان ئۇ خوتۇنلارنى ئۆلتۈرۈۋېتىپتۇ.

كۈنلەر ئۆتۈپتۇ، ئايلار ئۆتۈپتۇ. بۇ پادىشاھنىڭ زېمىنىدا ئايال كىشىنىڭ ئۇرۇقىمۇ قالماپتۇ. نېمىشقا دېگەندە، ئۇ ئاياللارنىڭ ئۆلىدىغىنى ئۆلۈپ، قالغانلىرى تاغۋەشتلەرگە، چۆل - باياۋانلارغا جېنىنى ئېلىپ قاچقانكەن. لېكىن، ئادەم ئۆلتۈرۈش خۇمار بولۇپ قالغان پادىشاھنىڭ بولدى قىلغۇسى كەلمەپتۇ. ئۇ ۋەزىرىنى ھۇزۇرىغا چاقىرتىپ، زەردە بىلەن:

— بۈگۈن كۈن ئۆلتۈرۈشتىن ئىلگىرى ياش، چىرايلىق قىزدىن بىرنى تېپىپ ئالدىمغا ئەكەلمەيدىكەنسەن، كاللاڭنى ئالىمەن! — دەپ بۇيرۇق قىپتۇ.

ۋەزىر ئىزدەپ ئاۋارە بولماي، غەم - قايغۇدىن بېشىنى ساڭگىلاتقىنىچە ئۇدۇل ئۆيىگە كەپتۇ. چۈنكى، بۇ ئەلدە جې-

نىنى ئېلىپ قاچمىغان بىرلا قىز قالغانلىقى، ئۇ قىزنىڭ دەل ئۆزىنىڭ ئە- قىللىق، ئوماق قىزى شەھ-

رىزاد ئىكەنلىكى ئۇنىڭغا ئايان ئىكەن. شۇغىنىسى، ئۆزى-
نىڭ جېنىدىن ئەزىز كۆرىدىغان قىزىنى پادىشاھقا بېرىپ
ئۆلۈمگە تۇتۇپ بېرىشكە ئۇنىڭ يۈرىكى قانداقمۇ چىدىسۇن!
ئاتىسىنىڭ كۈن بويى يېمەي-ئىچمەي، ئاھ ئۇرۇپ
ئولتۇرغىنىنى كۆرگەن شەھرىزاد ئاتىسىدىن نېمە بولغان-
لىقىنى سوراپتۇ، سەۋەبىنى بىلگەندىن كېيىن قىلچىمۇ
ئىككىلەنمەستىن:

— ئاتا، ئوردىغا كىرىپ پادىشاھنىڭ خىزمىتىدە بولاي! —

دەپتۇ.

— ئۇنداق قىلساڭ بولمايدۇ، قىزىم! — دەپتۇ چۆچۈپ
كەتكەن ۋەزىر، — پادىشاھنىڭ قانخورلۇقىنى بىلسەنغۇ.
شەھرىزاد كۆڭلىگە بىر ئىشنى پۈككەندەك مىيىقىدا
كۈلۈپ قويۇپ دەپتۇ:

— ھېچ ۋەقەسى يوق، بۇنىڭغا مېنىڭ ئامالىم بار. بىر
بولسا پادىشاھنى خۇنخورلۇقتىن
توسۇپ قالارمەن.

باشقا ئىلاج تاپالمىغان ۋەزىر قىزىنىڭ دېگىنىگە ئامال-
سىز كۆنۈپتۇ. ئۇ قىزىنىڭ كىتاب ئوقۇشقا خۇمار، نۇرغۇن
بىلىم ئالغان، ئەقىل-پاراسەتلىك قىز ئىكەنلىكىنى بىل-
دىكەن. بۇ ئەلدىكى بارلىق ئايالنىڭ ئەقلىنى يىغسىمۇ قى-
زىنىڭكىگە يەتمەيدىكەن. ئۇنىڭ ئۈستىگە، ئۇ ئامالسىم بار
دەۋاتقاندىكىن، ئۇنىڭ چوقۇم ئامالنىڭ بارلىقىغا ئىشىنىد-
ىكەن.

كەچقۇرۇن شەھىرزاد ئوردىغا كىرىپتۇ. ئۇنىڭ چېھرىد-
ىكى يېقىملىق كۈلكىنى، گۈزەل رۇخسارىنى، لاتاپەتلىك
تۇرقىنى كۆرگەن پادىشاھنىڭ ئاياللارنى كۆرگەندە تۇتىدىغان
جۇدۇنى ئاللىقاچانغا غايىب بوپتۇ. ئۇ كۆزلىرىنى جامدەك
ئاچقان پېتى زۇۋان سۈرەلمەي قاپتۇ. « ئاجايىپ قىزدەك
قىلىدۇ. بوپتۇ، بىر كېچىنى شادلىق ئىچىدە ئۆتكۈزۈۋال-
سۇن، — دەپ ئويلاپتۇ پادىشاھ، — بەربىر ئەتە تاڭ ئېتىد-
ىشىغىلا ئۆلىدۇ».

شەھىرزاد پادىشاھنىڭ قېشىدا ئولتۇرۇپتۇ. ۋاقىت ئاس-
تا-ئاستا ئۆتۈشكە باشلاپتۇ. ھەر ئىككىلىسى ئۆز خىيالى
بىلەن لام-جىم دېيىشمەپتۇ. بىردەمدىلا ئۇخلايدىغان چاغ
بوپتۇ. شۇ ئەسنادا شەھىرزاد:

— شاھىم، بۇ مېنىڭ ئەڭ ئاخىرقى كېچەم ئىكەنلىكى
ماڭا ئايان. شۇنداق بولسىمۇ كۆڭۈللىرىنى شاد ئەيلەشنى
خالايمەن. ئۇزۇن تۈننى قىسقارتىش ئۈچۈن، سىلىگە بىر
ھېكايە ئېيتىپ بېرىشىمگە ئىجازەت بەرگىيلا، — دەپتۇ.

— پاھ، بۇ قالتىس گەپ بولىدغۇ، — دەپتۇ پادىشاھ
شەھىرزادنىڭ قولىدىن تارتىپ خۇشاللىق بىلەن، — ئەي
گۈزەل قىز، ھېكايىڭىزنى ئاڭلاشقا خۇشتارمەن، قېنى
باشلاڭ ئەمەسە!

دېمىسىمۇ، پادىشاھ ئايال زاتىنى ئۆلتۈرۈشكە باشلىدى.
خاندېن تارتىپ، ھەرقانداق ئايال ئۇنىڭ ئالدىدا لاغ - لاغ
تەترەپ، ھېكايە ئېيتىش تۈگۈل ئاۋازىنىمۇ چىقىرالمايدى.
كەن. بۇنىڭدىن پادىشاھنىڭ تولىمۇ ئىچى سىقىلىدىكەن.
شەھرىزاد تېنىمەي - تەمتىرىمەي ھېكايىسىنى باشلاپتۇ.
ھېكايىنىڭ ۋەقەلىكى تولىمۇ قىزىق، ئۇنىڭ ئۈستىگە
شەھرىزاد ۋەقەلىكىنى تولىمۇ ئوبرازلىق سۈرەتلەپ بەرگەچكە،
ئۇنىڭ ھېكايىسىگە پادىشاھلا ئەمەس، بەلكى مۇلازىملارمۇ
مەپتۇن بوپتۇ...

بىلىپ - بىلىمىي تاڭ ئېتىپتۇ، دەرىدەلەر شەپەقتىن
قىزغۇچ نۇر ئاپتۇ، شەھرىزاد ھېكايىسىنى زوق - شوق بىد-
لەن ئېيتىۋېرىپتۇ.

« پادىشاھ، ئۆمرۈمدە بۇنداق ياخشى -
شى، بۇنداق قىزىقارلىق ھېكايىدە -
لەرنى ئاڭلاپ باقماپتىكەن -
مەنكەن، — دەپ ئويلاپتۇ

پادشاھ، — ئۇنى ئۆلتۈرىدىغان چاغ بوپقالدى، شۇغىنىسى ئۇ.
نىڭ ھېكايىسى تېخى... بوپتۇلا، ئۇ يەنە بىر كېچە ياشى.
ۋالسۇن، ھېكايىسىنى سۆزلەپ تۈگەتكەندىن كېيىن ئۆل-
تۈرسەممۇ كېچىكمەسمەن».

تۇنجى كېچە مانا مۇشۇنداق تىنچ — ئامان ئۆتۈپ كې-
تىپتۇ. ئىككىنچى كېچىسى شەھرىزاد تېخىمۇ ئېسىل
ھېكايىسىنى باشلاپتۇ. پادشاھنىڭ ئاڭلىغانسىرى ئاڭلىغۇ-
سى كەپتۇ. بىراق، ئۆلگەن ئادەم ھېكايە ئېيتالمايدىغانلىقى
ئۈچۈن پادشاھنىڭ ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىشكە كۆزى قىماپتۇ.
شۇنىڭ بىلەن شەھرىزاد يەنە بىر كېچىنى ھايات ئۆتكۈزۈپ-
تۇ. شۇنداق قىلىپ ئۇ ئۈچىنچى كېچە، تۆتىنچى كېچە...

لەردىمۇ ئامان قاپتۇ. ئۇنىڭ ھېكايىسى بىر - بىرىدىن قىزىق بولغاچقا، پادىشاھنىڭ ئاڭلىغانسىرى ئاڭلىغۇسى كېلىۋې- رىپتۇ. ئۇ پادىشاھقا ھېكايە ئېيتىپ بېرىش بىلەن، مىڭ بىر كېچىنى ئۆتكۈزگەن چاغدا، پادىشاھ تەسىرلەنگىنىدىن ئۇنى چىڭ قۇچاقلىغىنىچە كۆزلىرىگە ياش ئېلىپ تۇرۇپ مۇنداق دەپتۇ:

— ئى، ياخشى قىز، مەن سېنى ھەرگىزمۇ ئۆلتۈرمەي- مەن. مېنىڭ خانىشىم بولغىن. ئەمدى مەن ئاياللارنى ھەر- گىزمۇ ئۆلتۈرمەيمەن. بۇنىڭدىن خاتىرجەم بولغىن!

شەھرىزاد قۇتۇلۇپ قاپتۇ. شۇنداقلا ئۇ بۇ ئەلدىكى بارلىق ئاياللارنى قۇتۇلدۇرۇپ قاپتۇ. جېنىنى ئېلىپ قېچىپ كەتكەن ئاياللار كەينى - كەينىدىن ماكانلىرىغا قايتىپ كەپتۇ. شۇ -

نىڭدىن ئېتىبارەن بۇ ئەل ئاسايىشلىققا چۆمۈپتۇ.
كىچىك دوستلار! شەھرىزاد پادىشاھقا ئېيتىپ بەرگەن
ھېكايىلەرنى سىلەرنىڭمۇ ئاڭلىغۇڭلار باردۇ؟! ئەمدى ئوقۇيە-
دىغىنىڭلار، شەھرىزاد ئاشۇ ئۇزۇندىن-ئۇزۇن مىڭ بىر
كېچىدە پادىشاھقا ئېيتىپ بەرگەن ھەم ئۇنى تەسرلەندۈرگەن
مىڭ بىر كېچە ھېكايىلىرى!

بېلىقچى بىلەن دىۋىنىڭ ھېكايىسى

بېلىقچى بىلەن دىۋە

دولقۇنلاپ تۇرغان دېڭىز بويىدا ئاق كۆڭۈل، ئەمگەكچان بىر بېلىقچى بوۋاي ياشايدىكەن. ئۇ بېلىق تۇتۇپ ئۈچ ئوغلى بىلەن ئايالىنى باقىدىكەن. ئۇنىڭ كۈنلىرى بەك غورىگىل ئۆتسىمۇ، قىزىق بىر مەجەزى بار ئىكەن. يەنى تورغا قاندە چىلىك بېلىق چۈشۈشىدىن قەتئىينەزەر، ھەر كۈنى دېڭىزغا پەقەت تۆت قېتىملا تور سالىدىكەن، ھەرگىزمۇ بەشىنچى قېتىم تور سالمايدىكەن. بىر كۈنى چۈشتە، ئۇ ئادىتى بويىچە دېڭىز بويىغا كېلىپ تور ساپتۇ. تورنى يىغىدىغان چاغدا قارىسا تورى بەكمۇ ئېغىر بىلىنىپتۇ. ئۇ ئۆز - ئۆزىگە: « ھە، ياخشىلىقنىڭ ئالامىتىغۇ بۇ، تورغا خېلى جىق بېلىق چۈشكەن ئوخشايدۇ » دەپ ئويلاپتۇ.

شۇغىنىسى، ئۇ تەرلەپ - تەپچىرەپ

تورنى تارتىپ ئاچىقىپ شۇنداق قاراپ چۆچۈپ كېتىپتۇ.
تورغا كىچىك بىرەر تال بولسىمۇ بېلىق چۈشۈشنىڭ ئورنىغا
يوغان بىر ئېشەكنىڭ ئۆلۈكى چۈشۈپتۇ.

بەكمۇ ئۈمىدسىزلەنگەن بېلىقچى بوۋاي تورنى يىغقاچ
ئۆز - ئۆزىگە: « نەچچە ئون يىل بېلىقچىلىق قىلىپ بۇنداق
غەلىتە ئىشقا ئۇچراپ باقمىغانىدىم. ئىككىنچى قېتىم
سالغان تورۇمدا تەلىيم كېلىپ قالسا ئەجەب ئەمەس » دەپ
غۇدۇرغاچ، تورنى ئىككىنچى قېتىم ساپتۇ. لېكىن، ئۇ
تورنى زور ئىشەنچ بىلەن تارتىپ قىرغاققا ئاچىقىپ قارىسا،
ئىچىگە لىق قۇم توشۇپ قالغان، پۇچۇلۇپ كەتكەن بىر كوزا
تۇرغۇدەك.

«مەرتەم - مەرتەم، ئۈچ مەرتەم» دەپ ئۆزىگە مەدەت بېرىپتۇ

بېلىقچى بوۋاي ۋە ئۈچىنچى قېتىم تور ساپتۇ. كۆڭلى دەككە - دۈككىگە چۈشۈپ قالغان بېلىقچى بوۋاي خېلى بىر- ھازادىن كېيىن ئاندىن تورنى تارتىپ چىقىرىپتۇ. بۇ قېتىم تورغا چۈشكىنى لاي - لاتقىلار، ئەخلەت - چاۋارلار بوپتۇ. قاتتىق ئۈمىدسىزلىككە پاتقان بېلىقچى بوۋاي ئاسمانغا قا- راپ نالە قىپتۇ:

«ئى تەڭرىم! ھەر كۈنى پەقەت تۆت قېتىملا تور تاشلايدىغىنىمنى بىلىسەنغۇ، ئەمدى مېنىڭ ئەڭ ئاخىرقى قېتىم تور تاشلىشىم قالدى. بۇ قېتىمغۇ مەندەك جاپاكەش بىچارىنى نائۇمىد قويماسسەن!»

شۇنىڭ بىلەن ئۇ ھەممىگە قادىر ئاللاغا نىدا قىلىپ تۇرۇپ تورنى ئەڭ ئاخىرقى قېتىم دېڭىزغا تاشلاپتۇ، ناھايىتى ئۇزۇن ۋاقىت ساقلىغاندىن كېيىن تورنى ئاستا تارتىشقا باشلاپتۇ، لېكىن تور خۇددى دېڭىز تەكتىگە چاپلىشىپ قالغاندەك ھەرقانچە كۈچەپ تارتىپمۇ مىدىرلىتالماپتۇ.

بېلىقچى بوۋاي ئامال- سىزلىقتىن كىيىملىرىنى

